

motiv som af undertecknad Bäckström m. fl. blifvit i samma fråga anförda uti motionen N:o 77 till 1878 års Riksdag, och till hvilken vi tillåta oss hänvisa, vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 29 Juni 1866 rörande dispositionsrätt till skogen å vissa skattehemman må, öfverallt der afvittningarne äro afslutade, upphöra att vara gällande.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1881.

H. A. Widmark.

A. Bäckström.

Er. Gustaf Burman.

H. F. Bergström.

N. Boström.

J. Mörtzell.

A. F. O. Cederberg.

P. A. Hellgrén.

Fr. Appelberg.

N:o 155.

Af Herr K. J. Berg: Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må kunna ikläda sig ansvar för förluster, som af embetsmän genom felaktig embetsförvaltning vållas.

Enligt svensk rättsuppfattning anses någon rättslig förbindelse ej åligga statsmakten att godtgöra skada och förluster, som af dess organ genom

felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilda samhällsmedlemmar tillskyndade. I ett par fall, nemligen i fråga om assurerade postförsändelser samt till befordring å jernväg aflemnadt gods, har dock staten iklädt sig ansvarighet för hvad deraf kan, genom vederbörande tjenstemäns vårdslöshet eller försummelse, blifva förskingradt eller förstördt; och det synes kunna ifrågasättas, om ej, af statsrättsliga skäl och för befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd, dylik ansvarighet borde äfven till andra fall utsträckas. För åtnjutande eller bevarande af sin lagliga rätt äro ofta, till exempel vid utmätningssökande, köpeskillingsliqvider, in-teckningsföryn-velser, lösningsanspråks anhängiggörande o. s. v., enskilda personer enligt gällande föreskrifter nödsakade att öfverlemna större eller mindre del af sin förmögenhet till någon embetsman, om hvars rättrådighet och vederhäftighet de ej ega kännedom och till och med kunna hysa berättigade tvifvelsmål, utan att dervid någon utväg är dem beredd att kunna skydda sig emot förlust, i händelse det emottagna skulle komma att af embetsmannen förskingras och han saknade tillgång att godtgöra skadan. Att nämnda förhållande endast i lyckligtvis sällsynta undantagsfall föranledt uppoffringar och förvecklingar för de rätt-sökande, må väl anses innefatta ett hedrande vittnesbörd om vederbörande tjenstemäns redbarhet och pligtrohet. Från rättssäkerhetens synpunkt torde det dock lemna åtskilligt öfrigt att önska — klagomål deröfver hafva ej heller uteblifvit och, hvad särskildt angår penningefordringars exekutiva indrifning, hafva förslag blifvit framställda att utmätning måtte kunna beviljas, utan att fordringsbeviset behöfde till utmätningssökanden aflemnas. Dessa förslag hafva dock icke blifvit godkända och, äfven om de blifvit antagna, skulle i allt fall utmätningssökanden derigenom icke vinna skydd mot förlust, i händelse de för fordringens gäldande indrifna medlen af utmätningssökanden förskingrades.

Att den enskilde sålunda genom fullgörande af de för åtnjutande eller bevakande af hans lagliga rätt af statsmakten anbefalda åtgärder måste ut-sättas för äfventyret att i stället hans rätt, genom felaktigt förfarande af statsmaktens organ, helt och hållet kan tillintetgöras, torde emellertid ej med ett väl ordnadt samhällstillstånd låta sig förena.

Full trygghet i nämnda hänseende läser dock ej kunna vinnas med mindre än att staten lemnar sin garanti för de medel eller andra tillgångar, den enskilde för ofvan antydda ändamål kan blifva nödsakad att till vederbörande embetsman öfverlemna, och således åtager sig ansvarighet för hvad deraf kan blifva genom embetsmannens förvållande förskingradt och han ej sjelf mäktar återgålda. Af en sådan för rättssäkerheten så högst vigtig garanti synes, att döma efter hittills vunnen erfarenhet, någon synnerlig uppoffring för statskassan ej vara att befara och, äfven om möjligen undan-tagsvis någon gång en större förlust skulle ifrågakomma, torde det med

billighetens fordringar mera öfverensstämma att densamma af allmänna medel godtgöres än att den enskilde, för hvilken, utan hans förvällande och till följd just af statsmaktens anordningar, förlusten uppstått, ensam får bära följderna deraf.

Ehuru jag således för min del antager att statsmakten ej bör undan- draga sig medverkan till godtgörande af förluster, som genom embetsmäns felaktighet kunna tillskyndas enskilde, synes mig dock frågan, i hvilka fall, på hvad sätt och under hvilka vilkor en sådan medverkan bör lemnas, vara allt för vidtomfattande för att kunna nöjaktigt besvaras utan en föregående utredning, som icke torde kunna af en enskild motionär förväntas eller ens af ett Riksdagens utskott fordras. Utan att vid sådant förhållande våga framställa något bestämdt förslag i ämnet har jag dock trott det kunna vara af vigt att frågan bringas på tal, viss att, om den finnes förtjent af uppmärksamhet, den ej heller länge skall behöfva vänta på en tillfredsställande lösning. Och tillåter jag mig af sådan anledning vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla att Kongl. Maj:t, efter föregången utredning, täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må, till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd, kunna ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvällande tillskyndade, samt derefter till Riksdagen göra den nådiga framställning i ämnet, som af omständigheterna må finnas påkallad.

Stockholm den 28 Januari 1881.

K. J. Berg.